

ти закриття українських шкіл – свідчить про те, що процес деукраїнізації в освіті, який розпочався, зокрема, на Сході України, не пройде так безболісно, як цього хотіли б владні структури.

Петро Петрович наголосив також на ще одній проблемі – написанні спільних підручників з історії за участі російських істориків. Доповідач зазначив, що в такому разі варто написати також спільну історію з угорцями, словаками, румунами, поляками, до речі, з останніми частина українців прожила в одній державі майже 600 років. Закарпатські українці відповідно з угорцями – сотні років в Угорській державі, а з 1772 р. – в Австро-Угорській імперії. Однак і угорці, й поляки самостійно пишуть свою історію, хоча саме з поляками українські науковці узгоджують найконтрверсійніші моменти спільної історії. Проте у цьому процесі немає домінації однієї зі сторін. У сучасних українських умовах, можливо, знайдуться фахівці, виховані на ідеях Карамзіна, Соловйова чи Погодіна, які вірять у шовіністичну версію історії, що була популярною у XVIII–XIX ст. Проте такі твердження не для українознавців, вихованих на ідеях Т.Шевченка, І.Франка, М.Грушевського, А.Кримського, Наталії Полонської-Василенко, – зазначив П.Кононенко.

Схвильовані слова на презентації говорила й шевченківський лауреат, письменниця Любов Голота. На її думку, нам укотре треба опанувати стратегію і тактику української освіти, осмислити її концепцію й ознайомити з нею високопосадовців. Лінію оборони в Україні завжди тримають мертві, але сьогодні, за словами Л.Голоти, на прю мають виходити живі.

Я у своєму виступі акцентував основні риси Анатолія Погрібного – історика літератури: аналітизм,

глибокий аналіз тексту і контексту, широкий фактаж, увага не тільки до визначних письменників, а й до митців другого ряду. Цитуючи статтю Анатолія Погрібного про І.Нечуя-Левицького «Всевидаще око України», я згадав також свої враження, коли у 10-му класі потрапив мені до рук «Літературно-науковий вістник» за 1901 чи, може, 1902 рік, де було вміщено оповідання А.Кашенка «Зруйноване гніздо». У ньому йдеться про появу в Україні після 1654 р. московських військових загонів, що руйнували українські козацькі зимівники та хутори, вривалися в українські сім'ї і руйнували український побут. Анатолій Погрібний відчував загроженість української нації, її історичну кривду, як мало хто з українських літераторів і публіцистів, був він справжнім, а не кон'юнктурним патріотом.

Зворушив своїм виступом колишній вихованець Анатолія Погрібного, випускник Інституту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка Микола Куруца. Цей виходець із села Синевир, що на Міжгірщині, називає Анатолія Григоровича не інакше, як своїм другим батьком. Микола може годинами оповідати, як Анатолій Погрібний боровся проти корупції, обману місцевого люду, обстоюючи ідеї справедливості в цьому гористому краї.

Презентацію книжки відомого українського літературознавця завершили обнадійливі слова заступника голови Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Г.Вашенка Ольги Коноваленко: «Коли хоч трохи вищухне біль непоправної втрати, про Погрібного людину, Погрібного-вченого, Погрібного-політика, Погрібного-патріота будуть написані й вийдуть у світ монографії, романи, поеми... Це наш уклін Вашій пам'яті, дорогий Анатолію Григоровичу».

Людмила ПЕРВАК,
учитель-методист,
м. Київ

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У 2010 р. з друку вийшла монографія професора Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка Тіни Сурової з проблеми формування особистості під час вивчення рідної мови. Ця книжка адресована викладачам ВНЗ, аспірантам, студентам, учителям.

Монографія складається з чотирьох розділів. У 1-му розділі досить цікаво і докладно розглядаються джерела кризи особистості в нашій країні. Це тоталітарні режими, які призводили до нівелювання і знищення (морального і фізичного) особи, винародовлення; застаріла традиційна система освіти; атеїзація свідомості народу, що спричинила втрату високих духовних орієнтирів; п'ять століть ко-

лоніального статусу України, негативні тенденції у формуванні духовності соціалістичного і постсоціалістичного суспільства.

У 2-му розділі розкриті основні аспекти формування високодуховної людини: гуманізація та гуманітаризація освіти, врахування базових складників психічного формування особистості, формування її засобами виховання, розвитку творчості, соціалізація особи. Автор робить наголос на тому, що неможливо формувати високодуховну людину без освіти.

У 3-му розділі розглядаються дві найпопулярніші системи навчання, які використовуються в наш час: традиційна та інноваційна, порівнюються стратегії їх, розглядаються особливості кожної. Звичайно,

більше уваги приділяється популяризації інноваційної системи навчання. Описано її зміст, нові технології (зокрема, особистісно орієнтоване, розвивальне навчання) тощо. Подано нові принципи навчання (гуманізації, культурологічності, розвивального, діалогічного характеру навчання), нові інтерактивні методи (навчальні завдання, порівняння, групова робота).

У 4-му розділі монографії авторка дослідила проблеми формування пізнавальних сфер особистості молодшого школяра у процесі вивчення рідної мови засобами розвивального навчання – однієї з найперспективніших сучасних технологій. Основне завдання, яке стоїть перед учителем, – за допомогою цієї технології сформувані в молодших школярів теоретичне мислення. Ця проблема розглядається в історичному аспекті з оперттям на праці вчених, які приділяли увагу розвитку мислення дитини. У монографії розкрито засоби розвитку школярів на уроках мови (проблемне й диференційоване навчання, загальні та специфічні способи навчальних дій, ро-

зумові операції, моделювання, систематизація знань з мови тощо), висвітлено роль учителя в системі інноваційного розвивального навчання.

У книжці подано цілісну картину формування особистості школяра. Із практики знаю, що велика кількість проблем, які висвітлюються в монографії, є актуальними в освіті, а проте в багатьох школах вони навіть не порушуються в навчально-виховному процесі.

Кожний розділ монографії – це певна система знань, це узагальнення з цікавими прикладами, висновками.

Вважаю, що на лекціях з методики рідної мови конче потрібно послуговуватися матеріалами названої книжки. Для атестації можна рекомендувати вчителям писати реферати з усіх тем, про які йдеться в праці, екстраполюючи їх на власний досвід.

Монографія значною мірою поглибить світогляд учителя, підвищить його професіоналізм. Кожен словесник повинен мати її в домашній бібліотеці.

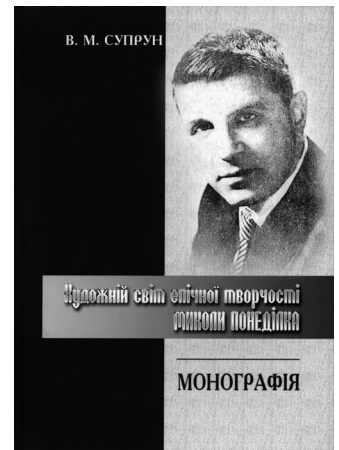

Книжки, подаровані редакції

Супрун В.М. Художній світ епічної творчості Миколи Понеділка: монографія / В.М.Супрун. – Вінниця : Вінницька газета, 2010.

У монографії вперше в українському літературознавстві здійснено системне аналітико-синтетичне дослідження епічної творчості М.Понеділка, своєрідності його таланту. Осмислено й зінтерпретовано ліро-трагедійний доробок майстра слова, визначено поетикальні особливості гумористично-сатиричної творчості на теми життя українства в СРСР й у діаспорі, виявлено художні засоби моделювання мистецького світу белетриста, висвітлено багатство мовотворчості та своєрідність прозомислення літератора. З'ясовано внесок, місце і значення митця у «двоколітному» літературному процесі ХХ століття.

Книжка адресована науковцям-філологам, журналістам, студентам ВНЗ, а також усім, кому небайдужі рідне слово і його творчі.

Кузик Я.О. Дмитро Загул: Який він? / Я.О.Кузик. – Косів : Писаний Камінь, 2010.

Кузик Я.О. Дослідники творчості Дмитра Загула / Я.О.Кузик. – Косів : Писаний Камінь, 2010.

Ці видання є спробою зібрати спогади, згадки про Дмитра Загула, як людину, як інтелігента. Книжки прислужаться багатьом читачам, кому не байдужа доля і творчість цього поета, перекладача, літературознавця, критика.